

## โรคกลัวน้ำและการติดเชื้อลิสซาไวรัส ค้างคาว (Rabies and Bat Lyssavirus Infection)

### ลิสซาไวรัสคืออะไร?

ลิสซาไวรัสเป็นไวรัสกลุ่มหนึ่งซึ่งรวมโรคกลัวน้ำและโรคลิสซาไวรัสค้างคาวเข้าไว้ด้วย โรคกลัวน้ำเป็นการติดเชื้อของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่กัดและข่วน โรคนี้เกิดขึ้นในหลายส่วนของโลก แต่ไม่เกิดขึ้นในออสเตรเลีย การติดเชื้อโรคกลัวน้ำจะทำให้สัตว์ที่เลี้ยงลูกด้วยนมป่วยและตาย และถ้าคนติดเชื้อนี้ โดยปกติก็มักจะเสียชีวิต

ลิสซาไวรัสค้างคาวเป็นไวรัสที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ แต่มีความแตกต่างจากโรคกลัวน้ำ ในออสเตรเลีย ค้างคาวเป็นพาหะนำไวรัสนี้ โดยปกติ นานๆ ครั้งจึงจะแพร่เชื้อไปถึงคน ในออสเตรเลีย มีผู้ป่วยด้วยโรคลิสซาไวรัส ค้างคาวเพียงสองราย และทั้งสองรายเกิดขึ้นในรัฐควีนส์แลนด์ระหว่างค.ศ. 1990 ถึง 1999 ผู้ป่วยทั้งสองรายเสียชีวิต

### อาการของโรคทั้งสองนี้มีอะไรบ้าง?

เป็นที่คิดกันว่าโรคกลัวน้ำและโรคลิสซาไวรัสค้างคาวมีอาการคล้ายคลึงกัน คือมีอาการปวดศีรษะ เป็นไข้ เจ็บกระเสาะกระแสะ มีการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้สึกรอบๆบริเวณที่ถูกกัดหรือข่วน ตื่นตระหนกง่าย ไม่ถูกกับอากาศสดชื่นและน้ำ อ่อนเพลีย เพ้อคลั่ง ชักกระตุก และ เข้าโคม่า โดยปกติ การเสียชีวิตจะเกิดขึ้นหลังจากที่เกิดอาการเหล่านี้แล้วหลายวัน

### โรคทั้งสองนี้แพร่ได้อย่างไร?

ทั้งโรคกลัวน้ำและโรคลิสซาไวรัสค้างคาว แพร่จากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่ติดเชื้อไปสู่คนหรือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมประเภทอื่นๆ ผ่านทางการกัดหรือการข่วน การกัดหรือการข่วนสามารถที่จะฉีดไวรัสเหล่านี้ – ผ่านทางน้ำลายของสัตว์ – เข้าไปในร่างกายของคนได้

ในต่างประเทศ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่เป็นพาหะนำโรคกลัวน้ำคือ ค้างคาว สุนัข แมว แรคคูน สกิ้ง ลิง และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่ขบกัดและข่วน ในออสเตรเลีย มีแต่ค้างคาว – ทั้งประเภทตัวใหญ่ที่เรียกว่า “ฟลายอิง ฟอกซ์” (หรือค้างคาวผลไม้) และประเภทตัวเล็กที่เรียกว่า ค้างคาว “อินเซ็คติวอร์ส” (หรือค้างคาวไม้โคร) – เท่านั้นที่เป็นพาหะนำลิสซาไวรัสค้างคาว

### ใครบ้างที่มีความเสี่ยงสูง?

สำหรับโรคกลัวน้ำ ในต่างประเทศ ผู้มีความเสี่ยงสูงคือผู้ที่ใกล้ชิดกับสัตว์ป่าที่เลี้ยงลูกด้วยนมที่กัดและข่วน และสัตว์เลี้ยงตามบ้านที่เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคกลัวน้ำ ในต่างประเทศมีผู้ติดเชื้อโรคกลัวน้ำเป็นจำนวนมาก และคนออสเตรเลียที่เดินทางไปยังประเทศเหล่านั้นหรือที่พำนักอาศัยอยู่ในประเทศเหล่านั้น บางคนก็ได้รับการติดเชื้อด้วย

บริเวณที่ปลอดภัยจากโรคกลัวน้ำในปี ค.ศ. 2000 คือ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ นิวกินี ญี่ปุ่น ฮาวาย ไต้หวัน โอเชียเนีย บางส่วนของยุโรป บางส่วนของหมู่เกาะอินเดียตะวันตก และ หมู่เกาะในมหาสมุทรแอตแลนติก

ในออสเตรเลีย ผู้ที่จับต้องค้างคาวมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อลิสซาไวรัสค้างคาว

### จะวินิจฉัยและรักษาโรคทั้งสองนี้ได้อย่างไร?

การวินิจฉัยอาจลำบากและต้องอาศัยการยืนยันจากการทดสอบในห้องทดลองเพื่อหาไวรัสในผิวหนัง ในเลือด ในสารเหลวจากไขสันหลัง เนื้อเยื่อประสาทและเนื้อเยื่ออื่นๆ โรคทั้งสองนี้เมื่อเป็นแล้ว ไม่มีทางรักษา

## จะป้องกันได้อย่างไร?

นอกเสียจากว่ามันเป็นส่วนหนึ่งของงานของท่าน และท่านได้ผ่านการฝึกอบรมและการใช้อุปกรณ์การป้องกันอย่างถูกต้องมาแล้ว จงอย่าพยายามจับต้องสัตว์ป่าที่เลี้ยงลูกด้วยนมเป็นอันตราย ลิสซาไวรัสค้างคาวและโรคกลัวน้ำเป็นเพียงสองโรคในการติดเชื้อมากมายหลายประเภทที่สัตว์อาจถ่ายทอดมาถึงคน

ท่านต้องชำระล้างแผลที่เกิดจากสัตว์อย่างหมดจด แล้วใช้น้ำยาฆ่าเชื้อโคเซนโทวิดอน-ไอโอโดน ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการติดเชื้อ

วัคซีนโรคกลัวน้ำช่วยป้องกันได้ทั้งโรคกลัวน้ำและการติดเชื้อลิสซาไวรัสค้างคาว ผู้ที่จับต้องหรือใกล้ชิดกับค้างคาวในออสเตรเลีย – เช่นผู้ดูแลค้างคาว เจ้าหน้าที่สัตว์ป่า และสัตวแพทย์ หรือผู้ที่เดินทางไปต่างประเทศ และมีแผนการที่จะจับต้องสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่ไม่ได้ฉีดวัคซีนและที่กัดและข่วน – ควรจะต้องรับการฉีดวัคซีนเป็นชุดจากแพทย์ในท้องถิ่นที่ท่านพำนักอยู่ ท่านอาจต้องจ่ายเงินค่าวัคซีน

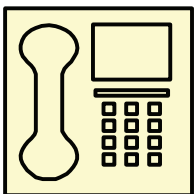
แม้ว่าท่านไม่ได้รับการฉีดวัคซีนล่วงหน้า การฉีดวัคซีนโรคกลัวน้ำเป็นชุดหลังการใกล้ชิดกับโรคกลัวน้ำ พร้อมกับการฉีดยาอีกชนิดหนึ่งที่เราเรียกว่าเรบีส อิมมิวโนโกลบูลิน (rabies immunoglobulin) จะสามารถป้องกันการติดเชื้อได้ถ้าได้รับการฉีดโดยทันทีหลังจากถูกกัดหรือข่วน

- ถ้าท่านถูกค้างคาวกัดหรือข่วนในออสเตรเลีย หรือถูกสัตว์ป่าที่เลี้ยงลูกด้วยนม (หรือสัตว์ที่มีได้รับการฉีดวัคซีน) กัดหรือข่วนในต่างประเทศ
- ท่านต้องล้างแผลด้วยสบู่และน้ำอย่างหมดจดทันที
- แล้วใช้น้ำยาฆ่าเชื้อโรคทาที่แผล
- แล้วไปหาแพทย์โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อให้แพทย์รักษาแผลและตรวจดูว่าท่านเสี่ยงต่อการติดเชื้อหรือไม่

ถ้าท่านเสี่ยงต่อการติดเชื้อ ท่านจะต้องรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคกลัวน้ำเป็นชุดและยาฉีดเรบีส อิมมิวโนโกลบูลิน ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ หน่วยงานสาธารณสุขจัดมอบวัคซีนหลังการใกล้ชิดกับการติดเชื้อให้แก่แพทย์ฟรี

หลังจากที่ท่านถูกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมกัดหรือข่วน ท่านยังคงจะต้องรับการฉีดวัคซีนอีก แม้ว่าท่านจะเคยได้รับการฉีดมาก่อนแล้ว อย่างไรก็ตาม นี่จะเป็นเพียงการฉีดวัคซีนเสริมเท่านั้น ถ้าท่านพบค้างคาวที่ได้รับบาดเจ็บหรือที่อยู่ในสภาพตระหนกตกใจ อย่าพยายามจับต้องมันด้วยตัวท่านเอง ท่านต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่แผนกช่วยเหลือสัตว์ป่าในท้องถิ่นนั้นทราบ

## ข้อมูลเพิ่มเติม - หน่วยงานสาธารณสุขในรัฐนิวเซาท์เวลส์



**1300 066 055**

**[www.health.nsw.gov.au](http://www.health.nsw.gov.au)**